שריי ניט גאלד מיינס!...

(ערצעהלונג) פון שמואל ראזשאנסקי.

געהייסען האט ער הערשעל, — און אפשר אנדערש. — נאר גערופען האט מען איהם "לייבעלע", כאטש אין זיין אויסזעהן איז ער געווען די מנושם'דיג־קייט פון א לייב.

געוואוסט האט מען אז קרעמעניצקי צאהלט לייבלען ביז צום מויל צו, האט מען זיך טאקע געוואונדערט, ווי עס קומט צו איהם אזא אנגעפולטער נוף און אזא לייבען כח.

מען האט ניט געדענקט ווען ער איז צו קרעמעניצקין אנגעקומען, פונקט ווי מען האט ניט געוואוסט פון וואנען ער האט זיך גענומען.

קיינער איז צו איהם ניט געקומען, ער איז צו קיינעם ניט געגאנגען. זיין איינציגער באגלייטער איז געווען קרעמע־ניצקיס צוויי־רעדערדיג וועגעלע.

נאר קינדער האט ער ליעב געהאט, אוי ליעב! און קינדער האבען איהם פאר זיינם גלייכען געהאלטען. זיי פלעגען מעגען מאן מיט איהם וואס זיי האבען געוואלט, און ער — נאר מיט זיי פלעגט ער פארברענגען, נאר מיט זיי פלעגט ער שמועסען מעהר — מיט קיינעם ניט.

איינגעשפאנט אין וועגעלע, האט ער מיושב'דיג געהויבען א פוס נאך א פוס, לאנגען שפאן, און די רעדער פלעגען זיך וואקלען, ווי ליידיגע וואג שאלעכלאך, ווי זיינע שבורע טריט. זיין ברייטע פא־דעשווע פלעגט זיך אוועקשטעלען אויף א שטיין און באלד, איידער זי הויב זיך נאך אויסגעגלייכט, אפגעטאנצט, ווי זי וואלט חרטה געקראגען.

און מען געדענקט ניט ווען, און מען געדענקט ניט ווער, עס האט איהם א נאמען געגעבען "טענצער".

ער פלעגט זיך פאר דעם נאמען ניט באליידיגען און אפשר האט ער בלויז ניט געזאגט.

— לייבעלע טענצער!

ער פרואווט זיך א הויב טאן פון גר־דערינען קעסטעל, אויף וועלכען ער זיצט. די פיס טרייסלען זיך אבער צו שטארק.

דאס צוקליאפעטע ברוינע פנים, מיט געלע פלעקען געלאטעט, איז דורכגעאר־פערט מיט טיעפע קנייטשען וואס פאל־דעווען זיך ווי מיט שליאם באדעקטער וואסער בשעת א ווינטעל.

צוויי האלב פארלאשענע, שווארצע אויגען זענען קאלביש אויפגעריסען.

כאפט ער זיך אן מיט די הענט אן די קליאפעס פון דער קאפאטע וואס עס הענגט אראפ, פארצינען) אויף די אקס־לען און טענטעלט זיך שטיקערווייז, ארויס שפארענדיג שטיקער פארקאפטשעטע וואר־טע.

— אָ— האפ! ברומט ער ארויס, שווער סאפעדיג און שטעלט זיך מיט מאטערניש אויף.

קליינוואר, דערזעהענדיג טענצער'ן אראפשטייגען פון די פיר אייזערנע, געשטעגנגלטע טרעפלאך, הויבט אן צו שרייען מיט זארגלאזע מלא שמחה'דיגע שטימעלאך:

— לייב־לע טענ־צער! לייב־ע־לע טענ־צער!

פון אלע זייטען לויפען איהם קינדער אנטקעגען, כאפען שטיקער פון זיין קא־פאטע און צייהען צו זיך. פלייך יעדער איינער וואלט געוואלט זאגען:

— מיך נעהם אויף דער האנט, מיך!

לייבעלע פארטראכט אויף די טאנצענדיגע טריט, האט דעם קאפ אויס־געהויבען און אויף זיין ברוינעם פנים וואס איז מיט געלע לאטעס באפלעקט האט זיך אויסגעגאסען א פופערנער שמייר בעל מילד און קינדיש. און אז די קינדער האבען איהם אנגעהויבען שטורכען מיט די פויסטעלאך פון אלע זייטען, איז איהם ווייזט אוים, געוואָרען לייכטער דאס געהן, און פון זיין מויל האט זיך ארויס־גערייסען ווי פון א פייכטער, ליידיגער, פאס, א שטומפיגעס היהזשען, האבען זיך די קינדער אויף צוהידזשעט און מיט די הענט זיך געהאנגען אויף טענצערס ארעמס.

— א ציקערעל, לייבעלע! א צו־קערעל!

בויגט זיך טענצער איין אין דרייען, גראבט איין צוויי פינגער אין דער כאַ־ליאווע און ציהט ארויס א שמוציג זע־קעלע.

— עפענט אויף די מיילבעלאך! בריפט ער צום קליינארג.

צופרידענע שלעפען זיך נאך איהם די קינדער מיט קעציש טרייע אויגעלאך.

קוקט טענצער מיט קופערנעם תענוג שמייכעלט אויף דעם קליינעם גוף'ל וואס הענגט אויף זיינע אנגעשוואלענע פינגער און זיינע שווארצעלאך ווערען אנגעצונ־דען — — —

נעהמט ער פארזיכטיג, ווי א דינע גלאזווארג זיין קעפעלע. און קושט עס, וועהטאגליך קושט ער עס, אין שטערען, אין די האר, אין העלזעל — —

דערזעהט דאס די שוסטערקע, עפענט זי אויף דאס פענסטער און צושרייט זיך מיט א קוויטש:

— בלאטיגער טענצער! נעה צו אלדע שווארצע יאהר! נישט צו מיין יאנטעלען!

לאזט טענצער ארויס דאס אינגעלע פון די ארעמס און רוימט איהם איין:

— קום ביינאכט יאנקעלע!

אין דער זעלבער מינוט דערהערט ער טענצער הינטער זיך א באקאנטע שטימע: קרעמעניצקיס נימגאזיסטעל!

— א תם, א טויגעניכטס וואס דו ביזט! ביזזערט ער זיך — איך וועל זאגען דעם טאטען, אז דו ווילסט ניט אר־בייטען, נאר מיט די קינדער זיך שפיעלען!

טענצער קוקט אן דעם פערצעהן יעהרינען קאלבאטעל וואס איז מיט פאר־נאפענע אויגעלאך, קוקט מיט קאלביש אויפגעריסענעם בליק, מעסט עטליכע מאל אף פון קאפ ביז די פיס, און זיין פאר־לאזען באוואסקענער געזיכט ווערט באַ־צוינען מיט א טונקעלהייט. ניט אויסרייד־דענדיג קיין איין וואָרט, טאנצט ער צוריק, אונטער צו די אייזערנע שטענגעל טרעפ־לאך פארהויבענדיג צושויבערט, דאָ־רעכטס, דאָ לינקס די ברייטע אקסלען.

שוין עטליכע וואָכען ווי טענצער איז ניט ארויסגעגאנגען אויף דעם הויף, ער איז געלעגען א גאנצען טאג אין דעם ווינ־קעל פון דעם גרויסען שפייכלער אויף פארקאפטשעטע וואטע, וועלכע קרעמע־ניצקי האט שוין ניט געקענט פארקויפען — קרעכצענדיג פון צייט צו צייט, ווי דער סקריפ פון א פארדישאווערטע טיר.

די פיס זענען איהם נאך שטארקער אָנגעשוואלען און די אדערען האבען זיך בלוי קישקעלדיג געשלענגענלעט, אָט דאכט זיך בלאזען זיי זיך נאך איין קליין ביסעל אן און פלאצען!

קרעמעניצקין האט אויסגעפעהלט די "האנט" און קיין אנדערע האט ער נאך דערווייל ניט צוגענומען.

— אָט, האט קרעמעניצקי א זאג געטון צו טענצערען אין א נאכמיטאג, — — א נו פרואוו נאר זיך א שטעל טון!

— איך קען ניט! וועהרט זיך טענ־צער.

— אויף מיינע אחריות — פרואוו!

אויף מיינע אחריות — דערט מיט זיכער־קייט קרעמעניצקי, האלטענדיג מעשה בעל הבית די הענט אין די הויזען קעשענעס, טענצער פרואוווט זיך אויפהויבען, שטעלט אונטער די הענט וואס זענען אויף מיט בלויע קישקעלאך באצויגען.

— אוי! כריפעט ער ארויס, דער־פיהלענדיג דעם אנרירהר פון פוס, און זיין פליישיגער גוף פאלט אנידער מיט א טראסק אויף דער וואטע.

זעהט דאס קרעמעניצקיס ווייב וואס שטעהט די נאנצע צייט דערביי, ניט זי דעם מאן א ציה פאר דעם ארבעל־ און צישעט מיט בייזקייט פון צווישען די צייהן ארויס:

— ווי דאס גלויבט ניט יענעם! אז איך האב געזאגט אז עס האלט מיט איהם שלעכט!

טענצער הערט זיך איין און אונטער דעם הארץ לייגט זיך איהם וואס אמאל א גרעסערע שווערקייט. ער ווייסט אז מיט קרעמעניצקיס הייל מיטלען וועט איהם ניט ווערען בעסער, און אין שפיטאל נעהן האט ער מורא. אוי, האט ער דער־פאר מורא!

— קיין געזונטער — טראכט ער ביי זיך, וועל איך דאך שוין סיי ווי ניט ארויס!

אין שפיטאל איז טאקע גוט צו ליגען. אבער עסען! סיי ווי זאגען די קרעמע־ניצקיס אז נאר אויס רחמנות האלטען זיי איהם אויף די פלייצעס צעהן יאהר צייט. ווייל וואס? ! תמיד איז ער א צוטו־מעלטער. נאר שפילען זיך מיט די קינ־דער, און אין שפיטאל? דארט וועט ער זיכער שטארבען פאר הונגער. . .

אָט איז ער, טענצער, אויף א שניי־ווייסען געלענער. שוין צוויי טאג ניט טועם טעם געווען. די וועכטער לאזען ניט ריידען. אפילו צו דאקטוירים לאזען זיי ניט זאגען א וואָרט. זיי די וועכטער ריידען.

ביי נאכט. עס שלאפט זיך ניט. אין מאגען איז ליידיג. דער בויך קארטשעט זיך און בורטשעט.

די אווגען זענען צופראלט. זוכען עפעס. פלוצלינג דערזעהט ער, טענצער, א פעקעלע, דארט אויף דעם ווייסען מאר־מאָרנעס טישעל; מן הסתם איז עס עסען. שפארט ער זיך אן מיט די הענט אן דעם געלעווער שטיל, שטיל, קייגער זאל זיך ניט אויפכאפען. אָט בויגט זיך איין די פיס, ער דערפיהלט א שטעכען פון גאר־לען און באץ! אראפ אויף דער ערד.

ער דערט גארנישט, ניט ער פיהלט, נאר דאכטען דאכט זיך איהם אז עס ברענען ליכט ביי זיין קאפ און שטיל און קאלט איז אדום — —

ער פרואווט אויפהויבען דעם קאפ, עפענט די אויגען און עס נעהט איהם דורך א פראסט איבער די ביינער. ארום איהם ליגען פארגליווערטע קערפער מיט משונה־דיג פארגלייזטע אויגען.

צופראלט ער דאס מויל און לאזט ארויס א ווילדען געשריי.

קומען די קרעמעניצקיס צו.

— וואס גוואלדעווערסטו? פרעגען זיי איהם מיט פארדראס, פארוואס מען נעהמט זיי צו בחנם צייט — פארוואס לאזסטו גארנישט טאן?

קארטשעט זיך טענצער איין, פאר־לייגט די הענט אויפ'ן הארץ און די אויי־גען זענען ביי איהם אויפגעריסען, ווי ביי א געבוגענעם אקס, וואָס ווייסט, אז ער וועט זיך באלד אויפ ניט קענען באפרייען פון דער שטריק.

ער קוקט קאלט אויף זיינע באלעב באטים און שווייגט.

זענען די קרעמעניצקיס געווארען גר־ריהרט פון טענצערס אפהענטיגקייט און זיי האבען איינגעשטימט אז

— די יסורים וועלען דעם מענש אראפפיהרען פון זינען!

שעפטשען דאס ווייב צו מאן:

— אז איך האב שוין לאנג נעהייסען ברענגען א דאקטאר!

— איך האב דאך געוואלט — האט זיך קרעמעניצקי געבייזערט — דו האסט דאך ניט געלאזען!

טענצער האט זיך צוגעהערט און גע־געשוויגען נאר פלוצלינג, האט ער מיט א רוגזה געגעבען א שלעג די קאפאטע אויף דער פלייצע און זיך אויסגעדרעהט צו דער וואנט.

די קרעמעניצקיס האבען באשלאסען אפצואוואַרטען נאך עטליכע טעג ביז די קרענק וועט זיך אויסהיילען.

זיי זענען ארויס, אנזאגענדיג טענ־צערען, ער זאל וואַרפען אן אויג אויף די פרישע באלענס סחורה.

אין א פארנאכט האבען זיך אויף דעם שוועל פון דעם שפייכלער צונויפגע־קליבען דאס קליינווארג פון הויף.

קרעמעניצקי האט זיי עטליכע מאהל אפגעטריבען:

— א ריה, א ביין וואנדער, קאזשע־ליקעס וויזיט מען האַ?

די קינדער האבען זיך אבער אנגע־זעצט אויף דער שוועל ווי פליגען. אויף די שפיץ פינגער זיך אויפגעהויבען און די אויגעלעך אין גרויען ווינקעל אויסגע־שטארצט.

טענצער איז געלעגען אויף דער פאר־דייכערטער וואטע און געכראָמטשעט, געכראמטשעט. אויף דעם נאנצען פנים איז געלעגען אויסגעגאסען א מאטע געל־קייט. די באקען זענען איינגעפאלען און די אקסלען האבען זיך ווי אויסגעציינען.

א רחמנות! האבען די קינדערלאך געזיפצט אראפשלינגענדיג טרעהרען — א ביטער־ער רחמנות!

זיי האבען יעצט ניט געפילדערט, שטיל, טרויעריג זענען זיי געשטאנען און טרעהרען, טראפען נאך טראפען, האבען אויף דעם אסאלט גערגענען.

— מען נעהמט איהם מארגען אין שפיטאל, רופט זיך אן דאס עלטערע מיי־דערע.

פון וואנען ווייסטו? פרעגען אלע מיט שרעק און גייגער.

— איך ווייס! דער טאטע, די מא־מע האבען אין שטוב דערצעהלט.

לאנג, לאנג זענען די קינדער גע־שטאנען ביים שפייכלער און געליפעט, געליפעט.

— אונזער לייבעלע —

מיט קרעמעניצקיס הייל מיטלען וועט איהם ניט ווערען בעסער, און אין שפיטאל נעהן האט ער מורא. אוי, האט ער דער־פאר מורא!

— קיין געזונטער — טראכט ער ביי זיך, וועל איך דאך שוין סיי ווי ניט ארויס!

אין שפיטאל איז טאקע גוט צו ליגען. אבער עסען! סיי ווי זאגען די קרעמע־ניצקיס אז נאר אויס רחמנות האלטען זיי איהם אויף די פלייצעס צעהן יאהר צייט. ווייל וואס? ! תמיד איז ער א צוטו־מעלטער. נאר שפילען זיך מיט די קינ־דער, און אין שפיטאל? דארט וועט ער זיכער שטארבען פאר הונגער. . .

אָט איז ער, טענצער, אויף א שניי־ווייסען געלענער. שוין צוויי טאג ניט טועם טעם געווען. די וועכטער לאזען ניט ריידען. אפילו צו דאקטוירים לאזען זיי ניט זאגען א וואָרט. זיי די וועכטער ריידען.

ביי נאכט. עס שלאפט זיך ניט. אין מאגען איז ליידיג. דער בויך קארטשעט זיך און בורטשעט.

די אווגען זענען צופראלט. זוכען עפעס. פלוצלינג דערזעהט ער, טענצער, א פעקעלע, דארט אויף דעם ווייסען מאר־מאָרנעס טישעל; מן הסתם איז עס עסען. שפארט ער זיך אן מיט די הענט אן דעם געלעווער שטיל, שטיל, קייגער זאל זיך ניט אויפכאפען. אָט בויגט זיך איין די פיס, ער דערפיהלט א שטעכען פון גאר־לען און באץ! אראפ אויף דער ערד.

ער דערט גארנישט, ניט ער פיהלט, נאר דאכטען דאכט זיך איהם אז עס ברענען ליכט ביי זיין קאפ און שטיל און קאלט איז אדום — —

ער פרואוווט אויפהויבען דעם קאפ, עפענט די אויגען און עס נעהט איהם דורך א פראסט איבער די ביינער. ארום איהם ליגען פארגליווערטע קערפער מיט משונה־דיג פארגלייזטע אויגען.

צופראלט ער דאס מויל און לאזט ארויס א ווילדען געשריי.

קומען די קרעמעניצקיס צו.

— וואס גוואלדעווערסטו? פרעגען זיי איהם מיט פארדראס, פארוואס מען נעהמט זיי צו בחנם צייט — פארוואס לאזסטו גארנישט טאן?

קארטשעט זיך טענצער איין, פאר־לייגט די הענט אויפ'ן הארץ און די אויי־גען זענען ביי איהם אויפגעריסען, ווי ביי א געבוגענעם אקס, וואָס ווייסט, אז ער וועט זיך באלד אויפ ניט קענען באפרייען פון דער שטריק.

ער קוקט קאלט אויף זיינע באלעב באטים און שווייגט.

זענען די קרעמעניצקיס געווארען גע־ריהרט פון טענצערס אפהענטיגקייט און זיי האבען איינגעשטימט אז

— די יסורים וועלען דעם מענש אראפפיהרען פון זינען!

שעפטשען דאס ווייב צו מאן:

— אז איך האב שוין לאנג נעהייסען ברענגען א דאקטאר!

— איך האב דאך געוואלט — האט זיך קרעמעניצקי געבייזערט — דו האסט דאך ניט געלאזען!

טענצער האט זיך צוגעהערט און גע־געשוויגען נאר פלוצלינג, האט ער מיט א רוגזה געגעבען א שלעג די קאפאטע אויף דער פלייצע און זיך אויסגעדרעהט צו דער וואנט.

די קרעמעניצקיס האבען באשלאסען אפצואוואַרטען נאך עטליכע טעג ביז די קרענק וועט זיך אויסהיילען.

זיי זענען ארויס, אנזאגענדיג טענ־צערען, ער זאל וואַרפען אן אויג אויף די פרישע באלענס סחורה.

אין א פארנאכט האבען זיך אויף דעם שוועל פון דעם שפייכלער צונויפגע־קליבען דאס קליינווארג פון הויף.

קרעמעניצקי האט זיי עטליכע מאהל אפגעטריבען:

— א ריה, א ביין וואנדער, קאזשע־ליקעס וויזיט מען האַ?

די קינדער האבען זיך אבער אנגע־זעצט אויף דער שוועל ווי פליגען. אויף די שפיץ פינגער זיך אויפגעהויבען און די אויגעלעך אין גרויען ווינקעל אויסגע־שטארצט.

טענצער איז געלעגען אויף דער פאר־דייכערטער וואטע און געכראָמטשעט, געכראמטשעט. אויף דעם נאנצען פנים איז געלעגען אויסגעגאסען א מאטע געל־קייט. די באקען זענען איינגעפאלען און די אקסלען האבען זיך ווי אויסגעציינען.

א רחמנות! האבען די קינדערלאך געזיפצט אראפשלינגענדיג טרעהרען — א ביטער־ער רחמנות!

זיי האבען יעצט ניט געפילדערט, שטיל, טרויעריג זענען זיי געשטאנען און טרעהרען, טראפען נאך טראפען, האבען אויף דעם אסאלט גערגענען.

— מען נעהמט איהם מארגען אין שפיטאל, רופט זיך אן דאס עלטערע מיי־דערע.

פון וואנען ווייסטו? פרעגען אלע מיט שרעק און גייגער.

— איך ווייס! דער טאטע, די מא־מע האבען אין שטוב דערצעהלט.

לאנג, לאנג זענען די קינדער גע־שטאנען ביים שפייכלער און געליפעט, געליפעט.

— אונזער לייבעלע —

באנקעט לכבוד דעם פאלקס פאראיין סעקרעטאר

אין פארבאנד אינסטיטוט, איז זונ־טאג אוועגט פארגעקומען א באנקעט לכבוד דעם איצטיגען פאלקס פאראיין סעקרעטאר ל. מ. קירשענבוים, וועלכער האט פארענדיגט פינף יאהר אין זיין אמט אלס סעקרעטאר.

ל. מ. קירשענבוים.

דער באנקעט איז אראנזשירט גע־וואָרען פון דער גאנצער עקזעקוטיווע, ווי אויך פון די פאנפערענץ דעלעגאטען, וועלכע האבען פארבראכט גאנץ אנגע־נעהם ביי א זעהר שעהן באנקעטעל עט־ליכע שטונדען.

מ. האנדעלסמאן וויצע פרעזידענט פון פאלקס פאראיין, האט ערעפענט דעם באנ־קעט מיט א לענגערע רעדע, אפשטעלענ־דיג זיך אויף די פארדיענסטען פון סעקרע־טאר און פארגעשטעלט מר. אברהם שער, פרעזידענט פון פאראיין, אלס טאוסט מייסטער.

א. שער, האט דערקלערהרט אז דער באנקעט ווי אויך די מתנה וועלכע זיי גי־בען דעם סעקרעטאר איז אויסדריקליך פון איינגעגן געלדער, און אז דער אוועגט איז ווירקליך א פארגעניגענס אוועגט צו פאר־ברענגען מיט איינעם פון די טעטיגס־טע טוער.

דערדעם זענען געהאלטען געוואָרען פון מ. קירשענבוים, האט אפגעענטפערט אויף דיי אלע ווינשעוואניעס, און דערצעהלט פיעלע זעהר אינטערעסאנטע עפיזאדען פון זיין ארבייט אין פאראיין, ווי אויך וועגען די קאָארדינאציע מיט אנדערע צדקה אינסטיטוציעס.

ער איז פרעזענטירט געוואָרען מיט א שעהנעם "סעט דישעס" און א גע־שריבענעם אדרעס אלס אן אויסדרוק פון א־ברערעבענהייט צום סעקרעטאר, פון דער פאלקס פאראיין עקזעקוטיווע.

מ. קירשענבוים, האט אפגעענטפערט אויף דיי אלע ווינשעוואניעס, און דערצעהלט פיעלע זעהר אינטערעסאנטע עפיזאדען פון זיין ארבייט אין פאראיין, ווי אויך וועגען די קאָארדינאציע מיט אנדערע צדקה אינסטיטוציעס.

ער איז פרעזענטירט געוואָרען מיט א שעהנעם "סעט דישעס" און א גע־שריבענעם אדרעס אלס אן אויסדרוק פון א־ברערעבענהייט צום סעקרעטאר, פון דער פאלקס פאראיין עקזעקוטיווע.

עסט איהר צווישען די מאלצייטען?

דאס צווייטע מאל וואס איך וועט זיך ווע־לען "כאפען א בים" צווישען די מאלצייטען —פרובירט ריגלי'ס

איבערלעסטיגט ניט אייער מאגען—גיט ניט נאך א פאלשען אפעטיט!

זאל ריגלי'ס סטימולירען א ריכטיגען הונגער, און אייך צוגרייטען פאר א ריכטיגען גוטען מאלצייט.

אין דאן נוצט עס אויך, נאך יעדען מאלצייט, אלס אן אנגענעמען פאר־דייאינגס מיטעל.

דער פלייוואר דויערט

ריגלי'ס

„נאך יעדעו מאלצייט"

R119

יאשא חפץ וועט בויען א קאנצערט־האל פאר דעם מעמאריאל קאנסער־וואטאריאם אין ארץ ישראל

יאשא חפץ האט געצייגט אז ער איז אויסער א ליעבלינג אלס וועלט באַ־ריהמטער קינסטלער אויך א געטרייער קינד פון אונזער פאלק, אז זיין הארץ שלאגט ווארים פאר אונזערע בעסטע נאַ־ציאנאלע האפענונגען. אט דער ערפרע־הענדער פאקט האט זיך ארויסגעצייגט ווען באריס מאראם, א באריהמטער קאנ־דאקטאר, האט צוזאמען מיט דעם גרויס־סען אידישען קאמפאזיטאר יוסף אכראן, איהם באזוכט אין זיין הויז. און איהם פארגעשלאגען אז ער זאל צושטעהן צו דער באוועגונג פאר'ן נאציאנאלען קאנ־סערוואטאריום אין ארץ ישראל און אנ־נעהמען דעם אמט פון עהרען וויים־פרע־זידענט פון דער געזעלשאפט.

יאשא חפץ האט נערן אנגענומען די פארשלאגען פון מאראם און אכראן און האט זיך דערביי באגייסטערט אויס־געדריקט, אז ער איז זעהר דאנקבאר פאר דעם וואס ער קריגט אזא פאסענדע און גוטע געלעגענהייט צו צייגען, ווי ווייט דאס אידישע פאלק, ארץ ישראל און די אידישע מוזיק זענען איהם נאהענט צום הארצען.

אויסער די אנגענומענע פארשלאַ־גען, האט חפץ זיך אליין אנגעבאטען צו בויען אויף זיינע קאסטען, אלס זיין ביי־טראג א פראכטפאלען קאנצערט־זאל צו דעם קאנסערוואטאריום, און וועט אויך נעבען יעדען יאהר, 5 קאנצערטען פאר דעם בענעפיט פון דעם אלגעמיינעם בוי־פאנד, ביז דער קאנטסערוואטאריום וועט אויפגעשטעלט ווערען.

די נאנצע חפץ פאמיליע און גרע־נארי מ. פורוועד, אן אנקעל און פארטרוי־טער סעקרעטאר פון אונזער געטליכען קינסטלער, זענען גליקליך און באגייס־טערט פון יאשא חפצ'ס גרויסען ביי־טראג צו דער אויפבויונג פון ארץ ישראל.

דער נאכפאלגענדער ברעיף, איז דער אפיציעלער דאקומענט, דורך וועלכען יאשא חפץ לאזט וויסען דער געזעל־שאפט פאר'ן מעמאריאל קאנסערוואטא־ריום (60 איסט 23-טע סטריט נ. י.), וועגען זיין באשלוס.

צו די הערען ב. מאראס און י. אכראן:—

איך וויל אייך מעלדען אז דער פאר־שלאג וואס איהר האט געמאכט צו יאשא חפץ, וועגען נעהמען אן אקטיווען אנ־טייל אין העלפען בויען דעם נאציאנאלען קאנסערוואטאריום אין ארץ ישראל און, אז ער זאל אויך פעסטשטעלען אז ער נעהמט אן דעם אמט פון עהרען וויים־פרעזידענט פון דער דערמאנטער געזעל־שאפט, און אז ער זאל זיך פארפליכטען פערזענליך אנווזענד זיין ביים לייגען דעם גרונד שטיין פון דעם דערמאנטען בנין, מעלד איך אייך, אז ניט נאר האט ער מיט גרויס צופרידענקייט אנגענומען אייערע אנבאטען און פארלאנגען, נאר האט אויך אויסגעדריקט א פארלאנג אליין אויסצובויען א קאנצערט־זאל צו דעם קאנסערוואטאריום וועלכער וועט טראגען דעם נאמען „יאשא חיפץ".

איך בין איבערגעלויפליך אייך צו מעלדען וועגען דעם גוטען ערפאלג און ווינש אייך צו מאכען גרויס פארשריט אין דער דאזיגער נאבעלער אונטערנעה־מונג.

איך פארבלייב מיט אכטונג
אייערער,
גרעגאָרי מ. פורוועד,
פארטרויטער סעק. אוז מענערדישער פון יאשא חפץ.

בעגעטינג פאנד וואקסט

די ביישטייערונגען פאר דעם בענ־טינג ריזזירטש פאנד שטיינען אין צאהל יעדען טאג. פון אלע טיילען פון דער פראוויינץ רופט כען־זיך אפ מיט גרויסע און קלענערע ביישטייערונגען, יעדער לויט זיין מעגליכקייט.

בולווארד דרייוו וועט זיין פארמאכט בעת דעם עקזיבישאן

מעיאר פאסטער, האט ערקלערהרט, אז ער שטימט ניט איין מיט קאלאנעל וו. ג. מאק'קענדריק פון דער הארבאר באארד, אז דער דרייוו זאל זיין אפען אין דער צייט פון דעם עקזיבישאן.

ער זאגט, אז ער דענקט ניט צו פארמאכען דעם דרייוו, א וואָר פאר, און א וואָר נאך דעם עקזיבישאן, אבער ער גלויבט אז עס איז נויטיג צו פארמאכען דעם בולווארד דרייוו פאר דער צייט ווען דער עקזיבישאן וועט פארקומען.

נייעס!
חפץ'ס
שיפסקאנטאר
שוין אפען אין
143 קווין וו.

קומט שיקען געלט, שיפסקארטען, טאן אלע געשעפטען אין מיין נייען, גרוי־סען שיפסקאנטאר. דירעקטע פארבינ־דונגען מיט פוילען, פארשעהער פון אמאלגאמייטער באנק. אפיציעלער אגענט פון אלע שיפס־לינען.

שכמה חפץ
143 QUEEN W.

איך גיב פייער, גלאס, קאר, פייער־ניטשור אינשורענס פון די בעסטע קאמפאניעס. איך קריג אויך 1 און 2 מארטגיידזש לאנס.

קומט, אדער רופט מיך אפ.

שיקט געלט
— און —
שיפסקארטען
דורך
אנשל וויים
קארנער בעי און דאנדעס
A. WISE
100 DUNDAS W.
Tel. Ad. 2538
TORONTO
Foreign exchange
And Steamship Tickets

THE DOMINION BANK
Established 1871

די דאָמיניאָן באנק גענרינדעט 1871 האָבענדיג דירעקטע פארבינדונגען מיט אייראָפּע שיקען דורך אלע זייערע אפטיילונגען אין ענגערע

אמעריקאנער קעש דאלארס

דורך דרעפט, מאָני־אָרדער און קייבעל, רעכענענדיג א קליינעם פּראָצענט פאר דעם איבערשיקען. שנעלע און פינקטליכע באהאנדלונג פארזיכערט

אין אלע לענדער

ספעציעל רוסלאנד, פוילען, גאליציען, ליטא, עסטרייך, דייטשלאנד, טשעכאָ־סלאָוואקיע, יוגא־סלאָוואקיע. די רעסיטס פון די ערהאלטענע געלדער שיקען מיר אייך גלייך, ווען ערהאלטען. ס'איז ביי אונז אָנגענו־מען צו מאכען אלע סאָרטען באנקירסקע געשעפטען מיט אייך.

די באנק צאהלט פּראָצענט־שפארט ביי אונז אייערע געלדער